

Khách Thơ

Quý Thê

*"Khách ghét khách
còn chủ nhà không ưa ai "*

Thím Chanh ngồi ở nhà ngang xào nhân bánh trung thu trong chiếc chảo đồng bắc trên hoả lò, kêu với lên nhà trên

- Thùy xuống đây mạ biểu!

Thím kêu tới ba bốn lần mới nghe tiếng "ạ" giọng Huế yểu điệu ngọt ngào. Một lúc sau Diệm Thùy cô gái mười chín đôi mươi tóc thề chấm vai, áo cánh lụa màu mỡ gà từ nhà trên thướt tha đi xuống:

- Mạ kêu con chi?
- Mi làm chi trên đó mà tau kêu như kêu đồ ca cút?
- Dạ con học bài!

Thùy nổi dỗi, cô đang phát lồng đên con bướm để tối chơi trung thu.

- Bộ tết trung thu nhà trường không cho nghỉ sao con? Mi cầm cái chổi lên xuốt (quét) dà (nhà) trên cho mạ.
- Dạ, nhà trên quét hồi sáng rồi.
- Quét rồi quét nữa!

Cô gái cầm chổi đi lên, lúc sau xách chổi xuống nói:

- Nhà trên còn khách.

Thím Chanh bực tức gắt con:

- Còn khách mới xuốt!

Diệm Thùy không hiểu chi cả. Thím Chanh nói :

- Khách khứa dai chi lạ, ngồi từ sáng tới trưa, chưa chịu về cho người ta ăn cơm còn lo liệu tối cúng trăng.

Lão Huế, thầy cúng nhà ở bên đò Cồn qua nhà ông chanh bên Vĩ Dạ từ sáng chưa chịu về. Hai người say sưa đàm luận thi phú văn chương. Thím Chanh xưa nay chẳng ưa lão thầy cúng nói chuyện dai như giẻ rách này, nhất là mấy ngày hôm nay cận tết trung thu trong nhà trên, dưới, trong, ngoài chưa quét tước dọn dẹp, bộ tam sự trên bàn thờ chưa đánh bóng, bánh mứt trung thu chưa làm xong. Ông Chanh sẵn khách được dịp ngồi riết ở nhà trên không chịu xuống bếp giúp vợ việc nhà. Thấy con còn chần chừ, thím gắt:

- Cầm chổi lên xuốt cho tau thử coi lão nó có chịu về hay không.

Diệm Thùy cầm chổi lên nhà trên, một lúc sau xách chổi xuống thím hỏi:

- Xuốt xong chưa?
- Xong rồi.
- Khách về chưa con?
- Dạ chưa!

Thím Chanh bực lắm, làm bầm trong miệng:

- Chớ cậ mi và lão nó nói chuyện chi mà dai rứa!
- Dạ, hai người đọc thơ.
- Thôi chết rồi, lão nó mà giờ cái túi thơ ra thì chết cả lũ!

Nghĩ một lúc thím nói:

- Mi khua sóng chén bát cho tau!

Diệm Thùy không hiểu mạ nói chi toan hỏi lại thì thím Chanh chạy tới chỗ đựng chén bát lấy mâm đồng đặt cái rằm xuống nền gạch. Thím lấy chén bát đĩa muông ném bừa lên mâm gậy ra tiếng động rất to để nhà trên nghe. Đây là cách báo hiệu cho khách ở nhà trên biết đã đến giờ cơm, liệu mà rút lui. Thím Chanh sai con lên nhà trên thám thính thử xem biện pháp này có kết quả gì không? Lúc sau Diệm Thùy xuống, thím hỏi:

- Khách về chưa con?
- Dạ chưa.
- Rứa hần còn chờ chi nữa mà nghe khua chén bát lại chưa chịu cuốn gói?
- Dạ còn xướng họạ.

Thím Chanh suy nghĩ một lúc rồi nói :

- Mi lên nhà trên "đá thúng đựng nĩa" cho tau.

Đây cũng là cách tỏ thái độ không thân thiện với khách. Diệm Thùy đi một lúc xuống thưa:

- Dạ nhà mình không có thúng, không có nia, lấy chi mà đá, mà đựng?
- Rứa mi "chửi chó mắng mèo" cho tau!
- Thừa mạ, nhà mình có con chó vện đực chạy theo cái, con mèo mun bỏ đi hoang từ lâu rồi.

Thím Chanh thở dài ngao ngán... Thím Chanh tìm cách khác, thím nói:

- Mi qua bên chùa Phước Huệ trong phủ Tuy Lý mời ông thầy Ba La qua chơi.

Diệm Thùy nói :

- Khách ni chưa đi sao mạ còn cho rước khách khác?

Thím Chanh giảng giải :

- Đây cũng là cái thuật đuổi khách. Khách thì ghét khách. Hai lão này xưa nay khắc khẩu chẳng ưa gì nhau, cạnh tranh nghề nghiệp với nhau ghê lắm, thế nào cũng khích bác nhau, có khi đập lộn rồi cả hai cùng bỏ về.

Diệm Thùy xách nón đi mời, nửa đường gặp mấy đứa trẻ con đốt lồng đèn trái bí ban ngày. Nửa giờ sau cô gái mới về, mạ hỏi:

- Thầy có tới không con?
- Dạ có.
- Hai người có "choảng" nhau không con?
- Dạ có.
- Họ gây gỗ nhau mần răng?
- Ông thầy chê cặp luận của lão Huệ đối không chĩnh. Lão Huệ chê ông thầy gõ mõ tụng kinh biết chi xướng hoạ.
- Họ có kéo nhau bỏ đi không con?
- Dạ chưa!

Rõ là thím Chanh đã chơi ván bài mạo hiểm và đã thất bại. Cặp khách này có chống nhau thật nhưng không ai chịu bỏ đi. Bây giờ thím có tới hai vị khách không mời. Cái khổ của thím tăng gấp đôi. Mấy lão ăn trầu nhỏ đầy ống nhỏ đồng mới đánh bóng hôm qua, hút thuốc Cầm Lệ dán đuôi thuốc đầy cột nhà, trà pha tới nước thứ tư nhạt thêch vẫn uống. Thím Chanh không còn cách gì khác để chọn lựa đành phải chơi ván cờ liều. Thím bảo Diệm Thùy :

- Mi lên nhà trên vòng tay thừa nguyên văn thế này cho mạ: "*Mời hai bác gặp bữa thòi cơm luôn thể*".

Thím đình ninh lần này khách phải cuốn gói chứ không còn cách chi trì hoãn nữa. Gặp trường hợp này khách từ chối đại loại như sau: "*Ừ! Tới giờ cơm rồi hử? Thôi cảm ơn, để khi khác. Xin kiếu!*". Một lúc sau Diệm Thùy đi xuống nói to:

- Chết rồi mạ ơi!
- Mần răng mà chết?
- Dạ hai ông khách nói...
- Hai lão nói răng?
- Nói "*Thôi đừng bày vẽ, dưa muối chi cũng được, dọn lên đây!*".

Ba người đàn ông ngồi vào mâm. Hai ông khách còn yêu sách đủ thứ. Lão Huệ xin trái ớt xanh với nước mắm Lãng Cô. Ông thầy Ba La đòi tương chao mù Tồn chợ Bến Ngự. Khi ăn cả ba còn cao đàm hoát luận. Lão Huệ khen "cấp trạng" trong bài xướng của gia chủ rất "đắt". Gia chủ khen bài hoạ có "khẩu khí quân tử". Ông thầy khen gia chủ có "tâm địa độ lượng" qua câu thơ: *Bốn bề anh em họp một nhà*. Gia chủ là ông Chanh khen thầy có cái "tâm thanh tịnh" qua câu "*Việc đời ngấm lại còn còn con...*"

Hai mẹ con Thùy lui hui dưới bếp rửa thềm "*Để coi thử ăn xong có chịu về hay không?*". Cơm nước xong, cả ba kéo nhau sang bàn khác xĩa răng, tiếp tục tán tụng lẫn nhau. Hai mẹ con thím Chanh bụng đói như cào, vo gạo nấu nồi cơm khác. Khói rơm thoang thoang bay lên nhà trên. Lão Huệ hỏi ông Chanh:

- Nhà anh nuôi mấy con heo mà giờ này mới nấu cám?

Một lúc sau thím Chanh sai Thùy lên xem khách khứa đã về chưa để đóng cửa ngõ. Thím Chanh rất kỹ lưỡng việc đóng cổng, sợ ăn trộm lẫn sợ cả ăn mày. Diệm Thùy lên nhà trên một lúc sau xuống nói:

- Thừa mạ hai ông khách chưa về. Họ hỏi mượn...
- Hai lão nớ mượn chi?
- Mượn hai cái gối nghỉ trưa, chiều nay xướng hoạ tiếp, ăn cơm tối ở nhà ta, đọi khuya thưởng trung thu luôn thể!

Quý Thể